

Drop out!

Chris Van Camp | Column & essay

Nr. 68 oktober - november 2015

Dit artikel maakt deel uit van het dossier [School maken](#)

Oproep aan alle jonge artistieke types die menen hun heil te moeten zoeken in het kunstonderwijs: leg alles neer en ga nu naar buiten, drop out! In uw school heerst een plaag.

Vanuit een misplaatste zorg en gebrek aan moed zullen zelfs progressief geachte leermeesters u aanpraten dat uw werk maatschappelijk relevant moet zijn, geëngageerd of zo, al was het om zo uw vel te redden. Uw werk zal voor de massa moeten zijn, of niets zijn dan een hobby. Het zal ten dienste moeten staan van de ons democratisch opgedrongen mening van de meerderheid, valselijk 'het volk' genoemd. Er wordt jullie ingeprent dat jullie als kunstenaars worden geacht iets terug te doen voor de maatschappij. En diegenen die dat verkondigen, zijn dan nog maar de judassen die toelaten dat men u om verantwoording zal vragen – eens u een voet buiten de academische cocon zet. Het zijn slechts de angsthazen die anticiperen op de tendens om kunstenaars maatschappelijke nutteloosheid en profitaariaat te verwijten.

Schijters zijn het die voor zekerheden kiezen. Niks moet! Geen van de klassiekers waren kind van hun tijd en vele topwerken zijn het residu van louter persoonlijke processen. Dat maakt ze net zo universeel en leesbaar door de eeuwen heen. Ga geen compromissen aan, maak uw kunst nooit ondergeschikt aan de maatschappelijke drijfveer van het moment. Ook al zou je daardoor in de rol van outlaw gedwongen worden. En nee, er is niets romantisch aan de armoede die daarvan vaak het gevolg is, het is de prijs die men betaalt voor persoonlijke vrijheid in dwingende tijden. Maar alles is beter dan de uitverkoop van de ziel.

“**MAAK UW KUNST NOOIT ONDERGESCHIKT AAN DE MAATSCHAPPELIJKE DRIJFVEER VAN HET MOMENT**”

Helaas nog erger dan de laffe broekschijters, zijn de geïnfiltreerde cultuurprofessionals die een brug willen slaan tussen het kunstonderwijs en de markt. De zogenaamde neuzen, de would-be curatoren, de imams van het beleid die jullie in het groene addeveld van het kunstenaar/ondernemer-schap willen leiden en jullie tot een marktconforme brij kneden.

Ik vraag u één ding, negeer die markt! Trek u er geen zak van aan wat men in China graag ziet, blijf er ook weg zolang mensenrechten er fictie zijn. Dien niet als ambassadeur van een Vlaanderen dat geen respect heeft voor zijn kunstenaars. Plooi niet naar opdrachten, niet naar leermeesters of de vraag van het moment. Blijf doof voor marktwaarde, maak je geen illusie over het grote geld.

BETER BOHEMIEN DAN BRAVE BURGER

Kunst is geen interessante 'richting'. Niet iets wat je kan leren door je best te doen. En ook die fotogenieke 'bohemienstatus' is geen keuze – tenzij voor de poseur. Het is geen modegril, geen voetnoot in de kunstgeschiedenis. Echt bohemien zijn, is een natuurlijk afweermechanisme dat in gang treedt telkens de scheppende mens verknecht dreigt te worden door een steriel systeem. *Drop out*, want het is weer zover. Kaf links, koren rechts. Of liever: het linkse kaf is koren op de molen van rechts.

Daarom, vrees niet en verlaat de vertrouwde paden. Zij die wel de moeite waren, uw ware leermeesters, kom je onvermijdelijk weer tegen. Leer van hen. Leer u afpellen tot op de essentie van uw zijn, wat altijd al een uitstekende voedingsbodem bleek voor vernieuwing in de kunst, voor de klassiekers van morgen, voor het veruitwendigen van de innerlijke mens die alle oplossingen in zich draagt om de wereld te helen.

Kunst laat zich niet uitroeien, het is een virus met vele dragers dat culturele revoluties, totalitaire regimes en labels als 'Entartete Kunst' – desnoods in ballingschap – overleeft. Wees koppig. Laat u niet afschrikken door de bloeddorst waarmee politici aangemoedigd worden om in te hakken op de zogenaamde nutteloze elite die zich in tijden van crisis bezighoudt met frivoliteiten als kunst. Een lading politieke lichtgewichten weerspiegelen slechts wat leeft bij hun kiesvee. Ze vertolken de meest sloganeske en holle der meningen om maar niet uit de gunst van het leeuwendeel van de kiezers te vallen. Of hoorde u vanuit 'het volk' al enig waarachtig protest tegen het afbouwen van educatie, sociaal-cultureel werk en kunst? En wat een offer is het voor dit soort beroeps politici om tegemoet te moeten komen aan de vraag om die luie plantrekkers eens op droog brood te zetten. Die fuisende artyfarty artiesten. Ze moeten maar eens werken zoals iedereen!

We moeten durven zien en toegeven dat er onder de mensen weer iets leeft als cultuurrancune. Kunst past niet in het plaatje. Kunst ontreddert, is moeilijk en niet ontsporen aan de basis. Dat maakt kunst zogezegd volksvijandig. Niets is minder waar.

PLOOI NIET VOOR DE CURRYWORST

Ik ben graag naïef en ... geloof dat we datzelfde massieve mensenblok dat zich liet kneden tot holle materialisten, kunnen transformeren tot een verzameling individuen die ontvankelijk zijn voor ware emoties en universele waarden. We kunnen hen net zo goed vertellen dat ze recht hebben op hun culturele erfenis, die afwijkt van wat ze nu voorgeschoteld krijgen. We kunnen hen stimuleren om gezwind hoge drempels te overwinnen. We moeten hen het gevoel geven welkom te zijn bij die zogenaamde bohemien-elite en hen een genot beloven dat duurzamer is en in intensiteit het eten van een curryworst special overstijgt. (Begrijp me niet verkeerd, er is niks mis met een curryworst special!).

Alle onderwijs zou kunstonderwijs moeten zijn. Kunst onderscheidt mensen van dieren. (Dat lijkt me meteen ook een goeie populistische slogan om fondsen voor de kunst te werven.)

JAAG DIE ARTISTIEKE ACADEMICI MAAR WEER DE BARRICADEN OP

We moeten ons niet afzetten tegen de aanhangers van het populisme, maar nog een keer alles inzetten om hen de begeestering te laten voelen die het verschil maakt. En niet met hermetisch gezwam over kunst, waar makers soms zelf raar staan van te kijken ... Dat dient niemands zaak. Ik zeg 'we', maar jullie – jonge aanstormende artiesten – moeten niks. Niks dan kunst maken waar je de drang toe voelt.

Jaag, bij wijze van loutering, die artistieke academici maar weer de barricaden op tot het looprek hen stopt. Nu de overheid meer en meer een eiland op zich wordt, verder van de mensen en de realiteit ... worden we straks allemaal bohemien buiten het systeem. Want het systeem is op hol geslagen en heeft iedereen er met middelpuntvliedende kracht afgesmeten. Onder de 99% verworpenen gaat het niet langer om een rationele en intellectuele veldslag, maar vooral om een emotionele revolutie die het onderbewuste aanspreekt. En dat is nu net de onnavolgbare kracht van kunst.

Verlaat onze bezette scholen, kies voor kunst.

Op het niveau van de (be)ziel(ing) is het compromis geen optie. Niet leunen, niet volgen, niet plooiën. De transformatie zal zich voltrekken door 'Sturm und Drang'. Door de alchemie van de nieuwe bohemien.

Chris Van Camp schreef columns voor De Morgen, Klara, Knack en Apache.be. Ze maakte theater, prequels en sequels in boekvorm bij films en series. Ze zat in de reclame en mag zich internetpionier noemen.
